

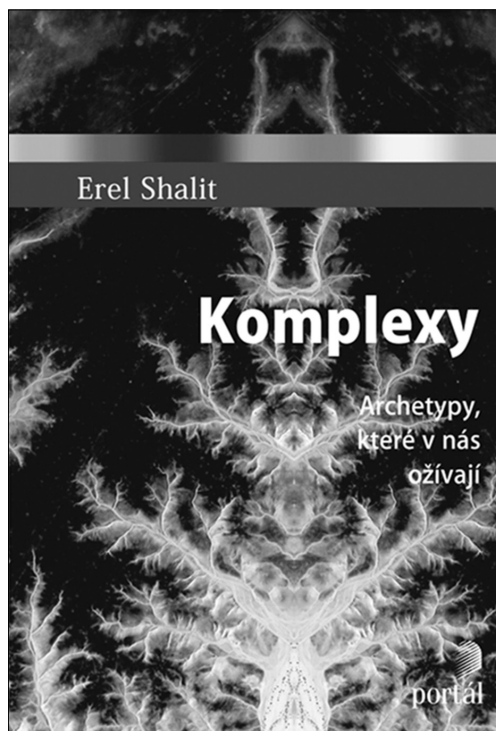
PRO ZAČÁTEK HLUBŠÍHO STUDIA

Shalit, E. (2018). *Komplexy: Archetypy, které v nás ožívají*. Praha: Portál

Michaela Klegová

Erel Shalit byl jungiánský psychoanalytik žijící v Tel Avivu. Jeho kniha *Komplexy: Archetypy, které v nás ožívají* objasňuje nejen definici, ale především funkci komplexů. Komplexy jsou považovány za nezbytné aspekty našeho bytí a slouží nám jako spojka mezi vědomým egem a nevědomou složkou osobnosti. Jsou dynamičtí zprostředkovatelé komunikace s nevědomými archetypy, ego tedy může nalézt smysluplný vztah s nevědomím pouze za předpokladu důkladného zkoumání komplexů. Erel Shalit vycházel z prací svých předchůdců i osobní korespondence slavného autora beletrie. V neposlední řadě jej při psaní inspirovala jeho vlastní klinická praxe, především práce se sny.

Kniha je rozdělena do čtyř částí. V první kapitole se doktor Shalit věnuje komplexu v dějinách psychoanalýzy. Popisuje to, jakým způsobem psychoanalytici chápali komplexy, především se tedy zaměřil na pohled Freuda a jeho studenta Junga. Komplexy se utvářejí kolem archetypického jádra což způsobuje, že je možné definovat libovolné množství komplexů. Jung chápe nevědomí jako neohraňčené a vědomí jako strukturu s omezenými možnostmi, toto má pak za důsledek, že jsme schopni vnímat a formulovat jen určitý počet archetypů a komplexů. Upozorňuje na to, že v práci každého psychologa se odráží jeho vlastní osobnost a duševní život a vypichuje komplexy, které Jung sám znal na vlastní kůži. Patří mezi ně komplex smrti otce, týkající se

jeho vztahu s Freudem nebo komplex lítosti způsoben milostnou zápletkou s jeho první psychoanalytickou pacientkou.

Druhá část práce se věnuje psychologii komplexů. Jungův komplex ztělesňuje tři prvky: archetypické jádro, osobní zkušenost shlukující se kolem něj a citové zbarvení. Osobní zkušenost formuje způsob, jakým se může archetyp rozvinout až do živé osobní reality. Odštěpené komplexy jsou součástí stínu, který doprovází vědomou i nevědomou část našeho já. Integrací komplexů do vědomého já dosáhneme větší mož-

ností kontroly nad svým chováním a prožíváním. Doktor Shalit upozorňuje na to, že pod pojmem komplex bychom si mohli představovat hlavně problémy a patologie. Uvádí pak na pravou míru, že toto je případ „autonomního komplexu“, kdy komplex není možné asimilovat či integrovat.

Třetí část se věnuje Oidipovi a archetypickému komplexu. Freud pojmenoval svůj ústřední jádrový komplex Oidipův a týká se psychosexuálního vývoje chlapce. Kapitola obsahuje nejen Freudův pohled, ale i ten Jungův, který zmiňuje význam sexuální stránky komplexu. Kapitola dále obsahuje dějovou linii mýtu o Oidipovi. Při studiu a dešifrování symbolického významu mýtu Oedipus vysvětluje doktor Shalit, jak je často odmítnut komplex, který má potenciál přivést nás k plnější a vědomější existenci. Má na mysli zmiňovaný autonomní komplex. Odmítnutím komplexu nedocílí člověk toho, že zmizí. Místo toho se odštěpený kus stává „autonomní“ energií a podvědomě pokračuje ve svém vlastním životě. Často pak způsobuje chaos, který se projevuje neurotickými symptomy.

Právě tomuto odštěpenému komplexu je věnována poslední část knihy. Za zdravých podmínek umožní komplex nějakou

transformaci, ovšem autonomní komplex není schopen proměny, je naopak nutkavý a překážející. Pokud vědomé já komplex nepřijímá, stává se jeho obětí. Ústřední osobností, která takto bojovala se svými komplexy se v této kapitole stává Franz Kafka. Komplexy nejčastěji pramení ze zážitků z dětství, ovšem je zmíněno i to, že mohou rodiče přenášet komplexy své na svoje děti. Část této kapitoly je také věnována jiným komplexům než je ten Oidipův. Zmíněn je komplex mateřský i otcovský, a to ve své pozitivní i negativní podobě.

Knihy je proložena řadou citací, je tedy zřejmé, že autor má velké povědomí o problematice. Pro čtenáře bez předešlého studia psychoanalýzy může být výklad zprvu nepřehledný či příliš složitý. Pro snazší pochopení práce je tedy vhodné nepřeskakovat kapitoly. Autor se z velké části odkazuje na Junga a jeho učení, ale předkládá také výsledky svého vlastního zkoumání. Kniha není vhodná pro ty, kdo se chtějí dozvědět více o archetypech, ukazuje se ovšem jako dobrý začátek pro hlubší studium jungovské analytické psychologie.

Autorka recenze vystudovala psychologii na PVŠPS.